

Screeningoverzicht oudste kleuters

Naam: _____
Geb. dat.: _____

Datum afname: _____

1 Letters benoemen

Gekende kleine letters		Totaal:
Gekende hoofdletters		Totaal:

2. Snel benoemen van eenvoudige primaire kleuren

Tijd	Goed < 23 sec./ voldoende <30 sec/ onvoldoende > 30 sec.	Goed/void/onvold
Opmerkingen		

3. Beginklanken kunnen benoemen

Testitems	Initiale klank	Na simultaan spr./ schr	Voorgezegd	Aantal punten
1. Mama				
2. Soep				
3. Loop				
4. Kop				
5. Neus				
6. Rood				
7. Geel				
8. Fiets				
9. Lamp				
10. Boom				
TOTAAL				

4. Invented spelling

Woorden	Observatie	Aantal punten
Eigen naam	Goed - deels - niet	n.v.t.
Tomaat		
Slak		
Bos		
Wolk		
Banaan		
Totaal		

5. Logopedie

Heeft het kind problemen met de zinsbouw? Ja/ nee
Heeft het kind problemen met de fonologie (uitspraak van klanken en woorden)? Ja/ nee
Heeft het kind problemen met het auditief geheugen? Ja/ nee
Heeft het kind logopedische hulp gehad? Ja/ nee
Waren de problemen hardnekkig? Ja/ nee

6. Erfelijkheid van dyslexie

Komt dyslexie in de familie voor? Ja/ nee

7. Oordeel leerkracht

Voorziet de leerkracht problemen in groep 3 Ja/ nee

8. Opmerkingen:

P I K N L O H U
p i k n l o h u

J A T B D Z W
j a t b d z w

M V G S R F E
m v g s r f e

Interventienorm: eind groep 1 < 2 letters / januari groep 2 < 6 letters / eind groep 2 < 12 letters (< betekent minder dan)

Kleurentest

screening oudste kleuters t.a.v. risicofactoren voor leren lezen / spellen

Door Anneke Smits (O.S.O. Windesheim te Zwolle) en
Marijke Visser (SBO Koningin Emmaschool Nijkerk)

Hoe dichter de toetsen/ observatiepunten aanleunen tegen het specifieke leesproces zelf, hoe betrouwbaarder ze voorspellen. (Ruijsse naars: domeinspecifiek) Van de volgende toetsen/ onderdelen is gebleken dat ze goed voorspellen: Moment: januari groep 2. Eventueel na aantal maanden herhalen.

1. Letters benoemen

Nederlandse kinderen in groep 2 blijken gemiddeld al 9 letters te kennen. (C. Aarnoutse in Leesgoed nr. 1 2000)

Afname: Geef elk kind een letterblad, (zie bijlage)

Opdracht: 'Kleur alle letters die je kent / kan zeggen'.

Daarna individueel controleren of het kind ze inderdaad kan benoemen.

Noteer hoeveel verschillende letters goed benoemd zijn.

Geen normering; hangt ook af van het aanbod thuis en op school. Vergelijk met de rest van de groep.

2. Snel benoemen van eenvoudige primaire kleuren

Benoemsnelheidsproblemen kunnen samenhangen met leesproblemen. De kennis is wel aanwezig maar het kind kan het niet vlot oproepen/ verwoorden. Snel benoemen van kleuren(cijfers, symbolen) doet een beroep op dezelfde hersenfuncties als het snel herkennen van letters.

Voorlopige norm: 23 seconden voor 20 plaatjes. 30 seconden of meer is signaal! Afname: zie bijlage.

3. Beginklank kunnen zeggen (Eenvoudige klankbewustzijnstaak)

Afname: 'Ik zeg een woord. Luister naar de eerste klank.

Geef (zo uitgebreid als nodig is) voorbeelden.

Zeg de woorden - waar mogelijk - met verlengde beginklank.

Als het niet lukt mag je de woorden ook nog opschrijven tijdens het uitspreken;

nogmaals vragen: welke klank hoor je aan het begin?

Lukt het nog niet dan zeg je de klanken terwijl je ze aanwijst in het woord en geef je zelf het goede antwoord.

mama	rood
soep	geel
loop	fiets
kop	lamp
neus	boom

Max. 20 punten; 2 punten voor direct goed antwoord, 1 punt voor goed antwoord na gelijktijdig uitspreken-opschrijven

Niet genormeerd; mede afhankelijk van aanbod op school en thuis; vergelijk met groepsgenoten.

4. Pogingen ondernemen om tot schrijven te komen

a. Kan het kind zijn eigen naam schrijven? Noteer bv. goed, deels, niet

b. Probeert het kind ook andere woorden te schrijven?

'Invented spelling' geeft zicht op de ontwikkelingsfase van het kind (A. Bus 1991, 1995)

Opdracht: Vraag het kind de volgende woorden te schrijven: **tomaat, slak, bos, wolk, banaan.**

Geef punten naar gelang de fase van beginnende geletterdheid (max. 25):

0 punten per woord voor schrijfkrabbels/ tekeningetje

1 punt per woord voor letterreeksen die geen relatie hebben met de klankstructuur van het woord

3 punten per woord als enkele letters correct zijn (meestal begin-en eindklanken; vaak wordt de meest pregnante klank weergegeven) 5 punten voor een woord dat correct is weergegeven of

zoals het klinkt (dus toomaat mag)

5. **Heeft het kind gedurende langere tijd logopedie gehad in verband met spraak-taalproblemen ?**

Vooral problemen met zinsbouw, fonologie (uitspraak van klanken en woorden) en auditief geheugen zijn een signaal. (NB. Het kan voorkomen dat er wel problemen waren/ zijn op dit gebied, maar het kind geen logopedie heeft gehad. Noteer dat.)

6. **6. Erfelijkheid! Komt er dyslexie in de naaste familie voor?**

Noteer in dat geval 'ja'

7. **Het oordeel van de leerkracht. Voorziet deze problemen in groep 3?**

Vooral problemen met het aanleren van namen en begrippen gelden als risicofactor.

NB. Wees altijd voorzichtig met je risico-inschatting, zeker op papier; je kunt het nooit zeker weten! De hoeveelheid letters die het kind kan benoemen wordt beschouwd als de belangrijkste voorspellende factor.

Als je in januari risico's signaleert heb je nog tijd om wat te doen; zoals de **voorschotbenadering** (zie het artikel hierover van Anneke Smits in het septembernummer (2000) van het tijdschrift voor Remedial Teaching). Dan krijg je een indruk hoe/ of het kind het oppakt.

Herhaal deze screening in juni. Geef het klassenoverzicht aan het eind van het schooljaar door aan de leerkracht van groep 3, die dan beschikt over een goede beginsituatie van de kinderen t.a.v. beginnend lezen.